

3^ord Κλινικό Φροντιστήριο Πνευμονικής Υπέρτασης Clinical Seminar Pulmonary Hypertension

Χορήγηση Πιστοποιητικού
με **10 μόρια (credits)**
Συνεχιζόμενης Ιατρικής
Εκπαίδευσης (CME-CPD)

16-17

Οκτωβρίου
October 2015

Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης
Thessaloniki **Concert Hall**

Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική
Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»
1st Cardiology Department,
AHEPA University General Hospital
of Thessaloniki

Ελληνικό Κολλέγιο
Καρδιολογίας
Hellenic College
of Cardiology

Τελικό Πρόγραμμα Final Programme

Γνωρίστε το eumedline.eu,
ένα από τα κυρίαρχα portal ιατρικού
περιεχομένου στο Ελληνικό
διαδίκτυο, με θεματικές ενότητες
για τον επαγγελματία υγείας
και τον πολίτη

Στο www.eumedline.eu θα βρείτε:

- Σελίδα επαγγελματιών υγείας
- Κατάλογο επαγγελματιών υγείας-μελών
- Προγράμματα διαδικτυακής εκπαίδευσης (e-learning)
- Επιστημονικά άρθρα
- Λίστα Συνεδρίων Ελλάδας-Εξωτερικού
- On-line κάλυψη συνεδρίων
- Κατάλογο νοσοκομείων-κλινικών
- Αναζήτηση ασθενειών-θεραπειών
- Ιατρικά νέα-ειδήσεις

Volibris®

ambrisentan

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ:

Ambrisentan 5mg και Ambrisentan 10mg
επικαλυμμένα με λεπτό υμένιο δισκία.

ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ:

Κάθε επικαλυμμένο με λεπτό υμένιο δισκίο περιέχει
5mg ή 10mg Ambrisentan.

Περιορισμένη ιατρική συνταγή. Η έναρξη
της θεραπείας γίνεται σε νοσοκομείο και
μπορεί να συνεχίζεται εκτός νοσοκομείου
υπό την παρακολούθηση ιατρού.

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και
Αναφέρετε
ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για
ΟΛΑ τα φάρμακα
Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

Για την Περίληψη Χαρακτηριστικών του Προϊόντος
απευθυνθείτε στην εταιρεία:
Α. Κηφισίας 266,152 32, Χαλάνδρι, Αθήνα
Τηλ.: 210 6882100
www.glaxosmithkline.gr

Χαιρετισμός

Αγαπητέ συνάδελφε,

Το **3^ο Κλινικό Φροντιστήριο Πνευμονικής Υπέρτασης** υλοποιείται αμέσως μετά από την ανακοίνωση των νέων Κατευθυντήριων Οδηγιών για την Πνευμονική Υπέρταση από την Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία και την Ευρωπαϊκή Πνευμονολογική Εταιρεία.

Το Φροντιστήριο απευθύνεται σε ειδικούς και ειδικευόμενους γιατρούς ειδικοτήτων που κατ' εξοχήν έρχονται σε επαφή με ασθενείς με συμπτωματολογία πνευμονικής υπέρτασης, όπως είναι οι καρδιολόγοι, οι πνευμονολόγοι, οι ρευματολόγοι, οι αιματολόγοι, οι παθολόγοι και οι γενικοί γιατροί. Το κύριο χαρακτηριστικό του Φροντιστηρίου θα είναι ο διαδραστικός εκπαιδευτικός χαρακτήρας με ενεργό συμμετοχή του ακροατηρίου με τη χρήση τηλεψήφου (televoting), με παρουσίαση ενδιαφερόντων περιστατικών και αρκετό χρόνο για συζήτηση μετά τις ομιλίες.

Σκοπός του Φροντιστηρίου είναι:

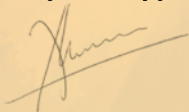
1. Η απάντηση βασικών κλινικών ερωτημάτων που συναντώνται στην καθημέρα κλινική πράξη, κυρίως σε σχέση με τη διάγνωση και τη θεραπεία της νόσου
2. Η ανάπτυξη συνεργασίας γιατρών διαφόρων ειδικοτήτων μεταξύ τους καθώς και με τα τριτοβάθμια εξειδικευμένα κέντρα
3. Η παρουσίαση της ερευνητικής δραστηριότητας και της παρούσας κατάστασης της πνευμονικής υπέρτασης στον ελληνικό χώρο

Το Φροντιστήριο διοργανώνεται από την Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική του Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ» και το Ελληνικό Κολλέγιο Καρδιολογίας και υλοποιείται με τη σημαντική αρωγή συναδέλφων από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό με εμπειρία στην πνευμονική υπέρταση.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους εισηγητές και προέδρους για τη σημαντική συμβολή τους στα στρογγυλά τραπέζια, καθώς και όλους εσάς που θα τιμήσετε με την παρουσία σας το Κλινικό Φροντιστήριο.

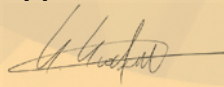
Με εκτίμηση,

Χαράλαμπος Καρβούνος

Καθηγητής Καρδιολογίας Α.Π.Θ.,
Διευθυντής Α΄ Πανεπιστημιακής
Καρδιολογικής Κλινικής,
Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Γεώργιος Γιαννακούλας

Επ. Καθηγητής Καρδιολογίας Α.Π.Θ.,
Α΄ Πανεπιστημιακή
Καρδιολογική Κλινική,
Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Επιτροπές

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος:

Χ. Καρβούνης

Μέλη:

Γ. Γιαννακούλας	Γ. Πίτσιου
Ι. Λεκάκης	Ι. Στανόπουλος
Α. Μαγγίνας	Φ. Τρυποσκιάδης
Σ. Ορφανός	Η. Τσαγκάρης

Επιστημονική Επιτροπή

D' Armini Andrea Maria	Καρβούνης Χαράλαμπος
Dimopoulos Konstantinos	Καρυοφύλλης Παναγιώτης
Galiè Nazzareno	Λεκάκης Ιωάννης
Vizza Carmine Dario	Μαγγίνας Αθανάσιος
Αθανασόπουλος Γεώργιος	Μουράτογλου Σοφία - Αναστασία
Άνθη Αναστασία	Μπρίλη Στυλιανή
Βλαχογιαννόπουλος Παναγιώτης	Νικογιαννόπουλος Πέτρος
Γαρύφαλλος Αλέξανδρος	Ορφανός Στυλιανός
Γιαννακούλας Γεώργιος	Παρχαρίδου Δέσποινα
Γροσμανίδης Βασίλειος	Πίτσιου Γεωργία
Δεμερούτη Ευτυχία	Σαχπεκίδης Βασίλειος
Δημητρούλας Θεόδωρος	Σιάνος Γεώργιος
Δρόσος Γεώργιος	Στανόπουλος Ιωάννης
Καμπερίδης Βασίλειος	Τσαγκάρης Ηρακλής
Καραμήτσος Θεόδωρος	Χατζημιλιτιάδης Σταύρος

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή, 16 Οκτωβρίου

Preceptorship Meeting

Καρδιολογική Κλινική, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

(Περιορισμένος αριθμός συμμετεχόντων)

09.30 - 10.00 **Καλωσόρισμα - Εισαγωγή**
Χ. Καρβούνης, Γ. Γιαννακούλας

10.00 - 10.30 Παρουσίαση περιστατικών πνευμονικής υπέρτασης για δεξιό καθετηριασμό, **Σ.Α. Μουράτογλου, Δ. Παρχαρίδου**

	Ομάδα Α	Ομάδα Β
10.30 - 12.30	Δεξιός καθετηριασμός, Β. Γροσομανίδης, Γ. Γιαννακούλας	Εξάλεπτη δοκιμασία βάδισης, Σ.Α. Μουράτογλου
	Εξάλεπτη δοκιμασία βάδισης, Σ.Α. Μουράτογλου	Δεξιός καθετηριασμός, Β. Γροσομανίδης, Γ. Γιαννακούλας
12.30 - 13.00	Υπερηχογράφημα, Χ. Καρβούνης	Υπερηχογράφημα, Β. Καμπερίδης

13.00 - 13.30 **Διάλειμμα**

13.30 - 14.00 Βασικές αρχές πνευμονικής αγγειογραφίας - επεμβατικής αντιμετώπισης χρόνιας θρομβοεμβολικής νόσου, **Γ. Σιάνος**

14.00 - 15.00 Δεξιός και αριστερός καρδιακός καθετηριασμός - αιμοδυναμική εκτίμηση πνευμονικής υπέρτασης, **Σ. Χατζημιλιάδης**

Scientific Programme

Friday, October 16

Preceptorship Meeting

Cardiology Clinic, AHEPA University General Hospital of Thessaloniki
(Limited number of participants)

09.30 - 10.00 **Welcome Address**
H. Karvounis, G. Giannakoulas

10.00 - 10.30 Presentation of PH cases for right heart catheterization and echo,
S.A. Mouratoglou, D. Parcharidou

	Group A	Group B
10.30 - 12.30	Right heart cath, V. Grosomanidis, G. Giannakoulas	Six - minute walking test, S.A. Mouratoglou
	Six - minute walking test, S.A. Mouratoglou	Right heart cath, V. Grosomanidis, G. Giannakoulas
12.30 - 13.00	Echocardiography, H. Karvounis	Echocardiography, V. Kamperidis

13.00 - 13.30 Break

13.30 - 14.00 Fundamentals of pulmonary angiography - interventional treatment of CTEPH, **G. Sianos**

14.00 - 15.00 Right and left heart cath - hemodynamic assessment of PH,
S. Hadjimiltiades

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Παρασκευή, 16 Οκτωβρίου

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

- 17.00 - 18.20 **Κλινικό φροντιστήριο απεικόνισης στη πνευμονική υπέρταση και διαδραστική συνεδρία κλινικών περιστατικών**
Πρόεδροι: **Κ. Dimopoulos, Β. Σαχπεκίδης**
- Workshop: ηχοκαρδιογραφία, **Β. Καμπερίδης**
  - Workshop: μαγνητική τομογραφία καρδιάς (CMR), **Θ. Καραμήτσος**
  - Περιστατικό πνευμονικής αρτηριακής υπέρτασης σχετιζόμενη με συγγενή καρδιοπάθεια (CHD-PAH), **Κ. Dimopoulos**

18.20 - 18.40 Διάλειμμα Καφέ

- 18.40 - 19.30 **Έρευνα στην πνευμονική υπέρταση στην Ελλάδα**
Πρόεδροι: **Κ. Dimopoulos, Π. Νιχογιαννόπουλος**
- Υβριδικό καθετηριασμοί καρδιάς με μαγνητική τομογραφία για την εκτίμηση ασθενών με πνευμονική υπέρταση, **Α. Τζίφα**
  - Εκτίμηση της λειτουργικότητας του ενδοθελίου και της αρδευόμενης μικροκυκλοφορίας των πνευμόνων σε ασθενείς με πνευμονική υπέρταση, **Σ. Ορφανός**
  - Νέοι απεικονιστικοί δείκτες από την μαγνητική τομογραφία καρδιάς σε ασθενείς με προτριχοειδική πνευμονική υπέρταση, **Σ. Α. Μουράτογλου**
  - Προγνωστική αξία της πνευμονικής υπέρτασης σε ασθενείς που υποβάλλονται σε αορτοστεφανιαία παράκαμψη. Η εμπειρία του καρδιοχειρουργού, **Γ. Δρόσος**

- 19.30 - 20.10 **Αντιπαράθεση:**
Συνδυαστική θεραπεία στην πνευμονική αρτηριακή υπέρταση
Πρόεδρος: **Χ. Καρβούνης**
- Διαδοχικός φαρμακευτικός συνδυασμός, **Σ. Ορφανός**
  - Αρχικός φαρμακευτικός συνδυασμός, **Γ. Γιαννακούλας**

- 20.10 - 20.40 **Δορυφορική Διάλεξη (Pfizer)**
Πρόεδρος: **Χ. Καρβούνης**
Σιλδεναφίλη: Εμπειρία 10 ετών στη πνευμονική αρτηριακή υπέρταση, **Γ. Γιαννακούλας**

Scientific Programme

Friday, October 16

Thessaloniki Concert Hall

17.00 - 18.20

Imaging workshop in PAH and interactive clinical cases

Moderators: **K. Dimopoulos, V. Sachpekidis**

- Echocardiography workshop, **V. Kamperidis**
- CMR workshop, **Th. Karamitsos**
- A case of PAH related to congenital heart disease, **K. Dimopoulos**

18.20 - 18.40 Coffee break

18.40 - 19.30

PH research in Greece

Moderators: **K. Dimopoulos, P. Nihoyannopoulos**

- Hybrid cardiac catheterization with MRI for the assessment of patients with pulmonary hypertension, **A. Tzifa**
- Assessment of pulmonary endothelial function and microvascular perfusion in pulmonary hypertension, **S. Orfanos**
- Novel CMR parameters in patients with precapillary pulmonary hypertension, **S.A. Mouratoglou**
- Predictive value of pulmonary hypertension in patients undergoing CABG. The experience of heart surgeon, **G. Drosos**

19.30 - 20.10

Debate:

Combination medical therapy in PAH

Moderator: **H. Karvounis**

- Sequential combo, **S. Orfanos**
- Initial combo, **G. Giannakoulas**

20.10 - 20.40

Satellite Lecture (Pfizer)

Moderator: **H. Karvounis**

Sildenafil: A 10-year experience in pulmonary arterial hypertension, **G. Giannakoulas**

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο, 17 Οκτωβρίου

09.00 - 09.15

Χαιρετισμοί
Χ. Καρβούνης, Ι. Αλυσανδράτου

09.15 - 10.00

Στρογγυλή Τράπεζα 1:
Διαδραστική συνεδρία: παρουσίαση κλινικών περιστατικών
Πρόεδροι: **Α. Άνθη, Γ. Πίτσιου**

- Περίπτωση χρόνιας θρομβοεμβολικής πνευμονικής υπέρτασης, **Σ. Μπρίλη**
- Όταν τα πράγματα δυσκολεύουν: προκλήσεις στη διάγνωση και θεραπεία, **Δ. Παρχαρίδου**

10.00 - 12.00

Δορυφορικό Συμπόσιο (Actelion)
Νέοι ορίζοντες στην αντιμετώπιση της πνευμονικής αρτηριακής υπέρτασης
Πρόεδροι: **N. Galiè, Χ. Καρβούνης**

- Πνευμονική αρτηριακή υπέρταση: πόσο μακριά έχουμε φτάσει στην αντιμετώπιση της, **Η. Τσαγκάρης**
- Επιδράσεις της macitentan στη νοσηρότητα - θνησιμότητα της πνευμονικής αρτηριακής υπέρτασης: αποτελέσματα από τη μελέτη - ορόσημο SERAPHIN, **N. Galiè**
- Θεραπευτικοί στόχοι στην πνευμονική αρτηριακή υπέρταση: κατευθυντήριες γραμμές από την Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία (ESC) και από την Ευρωπαϊκή Πνευμονολογική Εταιρεία (ERS), **Γ. Γιαννακούλας**

Σχόλια, Ερωτήσεις - Απαντήσεις

12.00 - 12.30

Διάλειμμα Καφέ

12.30 - 13.30

Στρογγυλή Τράπεζα 2:
Η χρόνια θρομβοεμβολική πνευμονική υπέρταση
Πρόεδροι: **Ι. Λεκάκης, Σ. Χατζημιλιάδης**

- Προκλήσεις στη διάγνωση της χρόνιας θρομβοεμβολικής πνευμονικής υπέρτασης, **Γ. Πίτσιου**
- Πνευμονική ενδαρτηρεκτομή. Ο χρυσός κανόνας, **Α. Μ. D' Armini**
- Διαδερμική αγγειοπλαστική των πνευμονικών αρτηριών, **Γ. Σιάνος**

Scientific Programme

Saturday, October 17

09.00 - 09.15

Opening Ceremony

H. Karvounis, I. Alissandratou

09.15 - 10.00

Round Table 1: Interactive clinical cases

Moderators: A. Anthi, G. Pitsiou

- CTEPH. An interactive patient case, S. Brillì
- A challenging case, difficulties in diagnosis, D. Parcharidou

10.00 - 12.00

Satellite Symposium (Actelion)

New horizons in the management of pulmonary arterial hypertension

Moderators: N. Galiè, H. Karvounis

- PAH: How far have we come, I. Tsagkaris
- Effects of macitentan on morbidity - mortality in PAH: Results from the landmark SERAPHIN trial, N. Galiè
- Treatment goals in PAH: ESC/ERS Guidelines, G. Giannakoulas

Q&A

12.00 - 12.30

Coffee break

12.30 - 13.30

Round Table 2: Chronic thromboembolic pulmonary hypertension

Moderators: J. Lekakis, S. Hadjimiltiades

- Challenges in the diagnosis of CTEPH, G. Pitsiou
- Pulmonary endarterectomy. The gold standard, A. M. D'Armini
- Pulmonary balloon angioplasty, G. Sianos

Επιστημονικό Πρόγραμμα

Σάββατο, 17 Οκτωβρίου

13:30 - 14:30

Δορυφορικό Συμπόσιο (Bayer)

Διεγέρτες sGC: μία νέα κατηγορία φαρμάκων για την αντιμετώπιση της πνευμονικής υπέρτασης

Πρόεδροι: **A. M. D' Armini, Σ. Ορφανός**

- Εισαγωγή, **Σ. Ορφανός**
- Ο ρόλος της διέγερσης sGC στη διαχείριση των ασθενών με πνευμονική αρτηριακή υπέρταση, **D. Vizza**
- Διαχείριση της χρόνιας θρομβοεμβολικής πνευμονικής υπέρτασης βάσει κλινικών αποδείξεων, **Γ. Πίτσιου**
- Συμπεράσματα, **A. M. D' Armini**

14.30 - 15.30

Μεσημβρινή διακοπή

15.30 - 16.10

Στρογγυλή Τράπεζα 3:

Χτίζοντας γέφυρες μεταξύ των κέντρων σκληροδέρματος και πνευμονικής υπέρτασης

Πρόεδροι: **A. Γαρύφαλλος, I. Στανόπουλος**

- Έγκαιρη διάγνωση της πνευμονικής αρτηριακής υπέρτασης σε ασθενείς με σκληρόδερμα: που βρισκόμαστε στην Ελλάδα;, **Π. Βλαχογιαννόπουλος**
- Η δικτύωση μεταξύ κέντρων στη Βόρεια Ελλάδα, **Θ. Δημητρούλας**

16.10 - 16.50

Δορυφορική Διάλεξη (ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ - ΛΙΛΛΥ Α.Ε.Β.Ε)

Ο ρόλος της ταδαλαφίλης στην αντιμετώπιση της πνευμονικής αρτηριακής υπέρτασης υπό το πρίσμα των νέων δεδομένων, **Γ. Γιαννακούλας**

16.50 - 17.15

Διάλειμμα Καφέ

17.15 - 18.35

Στρογγυλή Τράπεζα 4:

Διαδραστική συνεδρία κλινικών περιστατικών

Πρόεδροι: **A. Μαγγίνας, Η. Τσαγκάρης**

- Περιστατικό αρχικής συνδυαστικής θεραπείας, **E. Δεμερούτη**
- Περιστατικό πνευμονικής υπέρτασης κατηγορίας 5 (group 5 PH), **Σ. Α. Μουράτογλου**
- Προστανοειδή ως θεραπεία πρώτης γραμμής στη πνευμονική αρτηριακή υπέρταση, **Π. Καρσοφύλλης**
- Περιστατικό πνευμονικής αρτηριακής υπέρτασης σχετιζόμενη με νόσο συνδετικού ιστού, **A. Άνθη**

18.35 - 19.00

Συμπεράσματα - Λήξη Κλινικού Φροντιστηρίου

Scientific Programme

Saturday, October 17

13:30 - 14:30 **Satellite Symposium (Bayer)**
sGC Stimulators: a new class of drugs for the treatment of pulmonary hypertension

Moderators: **A. M. D' Armini, S. Orfanos**

- Introduction, **S. Orfanos**
- The role of sGC stimulation in the management of pulmonary arterial hypertension, **D. Vizza**
- Evidence based management of chronic thromboembolic pulmonary hypertension, **G. Pitsiou**
- Closing remarks, **A. M. D' Armini**

14.30 - 15.30 Break

15.30 - 16.10 **Round Table 3:**
Building bridges among SSc and PAH centers

Moderators: **A. Garifallos, I. Stanopoulos**

- Early detection of PAH in SSc patients: where we stand in Greece?, **P. Vlachogiannopoulos**
- Networking among centers in Northern Greece, **Th. Dimitroulas**

16.10 - 16.50 **Satellite Lecture (Pharmaserve Lilly)**
The role of tadalafil in the treatment of PAH in the light of new data,
G. Giannakoulas

16.50 - 17.15 Coffee break

17.15 - 18.35 **Round Table 4:**
Interactive clinical cases

Moderators: **A. Magginas, I. Tsagkaris**

- A case of initial combo therapy, **E. Demerouti**
- A case of group 5 PH, **S.A. Mouratoglou**
- Prostanoids as a first line treatment in PAH, **P. Kariofillis**
- A case of PAH associated with connective tissue disease, **A. Anthi**

18.35 - 19.00 **Closing Remarks**

Πρόεδροι - Ομιλητές

D' Armini Andrea Maria

Professor of Cardiac Surgery,
University of Pavia, School of Medicine,
Foundation "I.R.C.C.S. Policlinico San
Matteo", Pavia, Italy

Dimopoulos Konstantinos

Consultant Cardiologist & Hon Senior
Lecturer, Adult Congenital Heart Centre
and Centre for Pulmonary Hypertension,
Royal Brompton Hospital and Imperial
College, London, UK

Galiè Nazzareno

Professor in Cardiology,
University of Bologna, Bologna, Italy

Vizza Carmine Dario

Professor of Cardiology,
University of Rome "La Sapienza",
Rome, Italy

Αλυσανδράτου Ιωάννα

Πρόεδρος του Συλλόγου
«Πνευμονική Υπέρταση Ελλάδας -
Hellenic Pulmonary Hypertension - H.P.H»

Άνθη Αναστασία

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ.,
Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος,
Β΄ Κλινική Εντατικής Θεραπείας
& Ιατρείο Πνευμονικής Υπέρτασης,
Π.Γ.Ν. «Αττικόν»

Βλαχογιαννόπουλος Παναγιώτης

Καθηγητής Παθολογίας - Ανοσολογίας
Πανεπιστημίου Αθηνών

Γαρύφαλλος Αλέξανδρος

Καθηγητής Παθολογίας
και Κλινικής Ανοσολογίας,
Πρόεδρος Τμήματος Ιατρικής
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης

Γιαννακούλας Γεώργιος

Επ. Καθηγητής Καρδιολογίας
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης, Α΄ Πανεπιστημιακή
Καρδιολογική Κλινική, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Γροσομανίδης Βασίλειος

Επ. Καθηγητής Αναισθησιολογίας
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Δεμερούτη Ευτυχία

Καρδιολόγος, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου
Αθηνών, Επιστημονική Συνεργάτιδα
Ωνασείου Καρδιοχειρουργικού Κέντρου

Δημητρούλας Θεόδωρος

Λέκτορας Ρευματολογίας,
Γ.Ν.Θ. «Ιπποκράτειο»

Δρόσος Γεώργιος

Συντονιστής Διευθυντής Χειρουργικής
Κλινικής Καρδιάς - Θώρακος,
Γ.Ν.Θ. «Γ. Παπανικολάου»

Καμπερίδης Βασίλειος

Καρδιολόγος,
Επιστημονικός Συνεργάτης
Α΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής
Κλινικής, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Καραμήτσος Θεόδωρος

Επ. Καθηγητής Καρδιολογίας
Αριστοτελείου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης, Α΄ Πανεπιστημιακή
Καρδιολογική Κλινική, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Καρβούνης Χαράλαμπος

Καθηγητής Καρδιολογίας Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης,
Διευθυντής Α΄ Πανεπιστημιακής
Καρδιολογικής Κλινικής, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Καρυοφύλλης Παναγιώτης

Καρδιολόγος, Επιστημονικός
Συνεργάτης Ωνασείου
Καρδιοχειρουργικού Κέντρου

Πρόεδροι - Ομιλητές

Λεκάκης Ιωάννης

Καθηγητής Καρδιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής Β΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής, Π.Γ.Ν. «Αττικόν»

Μαγγίνας Αθανάσιος

Διευθυντής Καρδιολογικού Τμήματος & Τμήματος Επεμβατικής Καρδιολογίας, Mediterraneo Hospital

Μουράτογλου Σοφία - Αναστασία

Ειδικευόμενη Ιατρός Α΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Μπρίλη Στυλιανή

Διευθύντρια Ε.Σ.Υ., Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»

Νιχογιαννόπουλος Πέτρος

Καθηγητής Καρδιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο», Professor of Cardiology, Imperial College London, NHLI, Hammersmith Hospital, London, UK

Ορφανός Στυλιανός

Καθηγητής Εντατικής Θεραπείας - Παθολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Β΄ Κλινική Εντατικής Θεραπείας & Διακλινικό Ιατρείο Πνευμονικής Υπέρτασης, Π.Γ.Ν. «Αττικόν»

Παρχαρίδου Δέσποινα

Καρδιολόγος, Διδάκτωρ Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Επιστημονικός Συνεργάτης Α΄ Πανεπιστημιακής Καρδιολογικής Κλινικής, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Πίτσιου Γεωργία

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος, Επ. Καθηγήτρια Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Μονάδα Αναπνευστικής Ανεπάρκειας, Γ.Ν.Θ. «Γ. Παπανικολάου»

Σαχπεκίδης Βασίλειος

Καρδιολόγος, Επιμελητής Β΄, Γ.Ν.Θ. «Παπαγεωργίου»

Σιάνος Γεώργιος

Επεμβατικός Καρδιολόγος, Αναπλ. Καθηγητής Καρδιολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Στανόπουλος Ιωάννης

Πνευμονολόγος - Εντατικολόγος, Αναπλ. Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Μονάδα Αναπνευστικής Ανεπάρκειας, Γ.Ν.Θ. «Γ. Παπανικολάου»

Τζίφα Αφροδίτη

Παιδοκαρδιολόγος & Καρδιολόγος Συγγενών Καρδιοπαθειών Ενηλίκων, Διευθύντρια Παιδοκαρδιολογικής Κλινικής Νοσοκομείου Παίδων «ΜΗΤΕΡΑ», Επιστημονικός Συνεργάτης Δ.Θ.Κ.Α. «Υγεία», Επίτιμος Διευθύντρια Παιδοκαρδιολογίας Νοσοκομείου "Guy's and St Thomas", Λονδίνο, UK

Τσαγκάρης Ηρακλής

Επ. Καθηγητής Εντατικής Θεραπείας Πανεπιστημίου Αθηνών, Β΄ Πανεπιστημιακή Κλινική Εντατικής Θεραπείας, Π.Γ.Ν. «Αττικόν»

Χατζημιλιτιάδης Σταύρος

Καθηγητής Καρδιολογίας Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Α΄ Πανεπιστημιακή Καρδιολογική Κλινική, Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Γενικές Πληροφορίες

Ημερομηνίες Διεξαγωγής:

Από Παρασκευή 16 έως Σάββατο, 17 Οκτωβρίου 2015

Τόπος Διεξαγωγής:

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Αίθουσα "Μωρίς Σαλιέλ"

Γλώσσα Κλινικού Φροντιστηρίου:

Οι επίσημες γλώσσες του Κλινικού Φροντιστηρίου είναι η Ελληνική και η Αγγλική.

Έκθεση:

Οι Φαρμακευτικές Εταιρίες και οι Εταιρίες Ιατρικών Οργάνων και Συσκευών θα εκθέσουν τα προϊόντα τους κατά τη διάρκεια του Κλινικού Φροντιστηρίου.

Πιστοποιητικό Παρακολούθησης:

Τα Πιστοποιητικά Παρακολούθησης θα δίδονται στους συνέδρους με την προϋπόθεση ότι θα έχουν συμπληρώσει παρακολούθηση σε ποσοστό 60% επί των συνολικών ωρών του προγράμματος. Προκειμένου να παραλάβουν το πιστοποιητικό τους, οι σύνεδροι παρακαλούνται να επισκεφθούν την γραμματεία, το Σάββατο 17 Οκτωβρίου 2015, επιδεικνύοντας την κονκάρδα τους και να παραδώσουν συμπληρωμένη τη φόρμα αξιολόγησης. Το Κλινικό Φροντιστήριο αξιολογείται με 10 μόρια (credits) Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME-CPD).

Τεχνική Γραμματεία:

Κατά τη διάρκεια του Κλινικού Φροντιστηρίου θα λειτουργεί τεχνική γραμματεία παραλαβής των παρουσιάσεων. Οι κ.κ. ομιλητές παρακαλούνται να παραδίδουν τις εισηγήσεις τους στην τεχνική γραμματεία τουλάχιστον 1 ώρα πριν την έναρξη της ομιλίας τους.

Διοργάνωση

Ελληνικό
Κολλέγιο
Καρδιολογίας

σε συνεργασία με

Α' Πανεπιστημιακή
Καρδιολογική Κλινική
Π.Γ.Ν. «ΑΧΕΠΑ»

Οργάνωση - Γραμματεία

The **MASTERMIND** Group
Organizing your success

Μαραθωνομάχων 26, 151 24 Μαρούσι
Τηλ: 210 68 27 405 & 210 68 39 690-1, Φαξ: 210 68 27 409
Email: mbriki@tmg.gr, Website: www.tmg.gr

Ευχαριστίες Acknowledgements

Ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Οργανωτικής Επιτροπής ευχαριστούν θερμώς την παρακάτω εταιρία για τη συμβολή της στην πραγματοποίηση του **3^{ου} Κλινικού Φροντιστηρίου Πνευμονικής Υπέρτασης**

The Chairman and the Members of the Organizing Committee would like to express their sincere thanks to the following company for its support to the **3rd Clinical Seminar Pulmonary Hypertension**

Ευχαριστούν για τη στήριξη τους τις εταιρίες
They would like to thank the following companies for their support

Ευχαριστούν επίσης
They would also like to thank

Σημειώσεις Notes

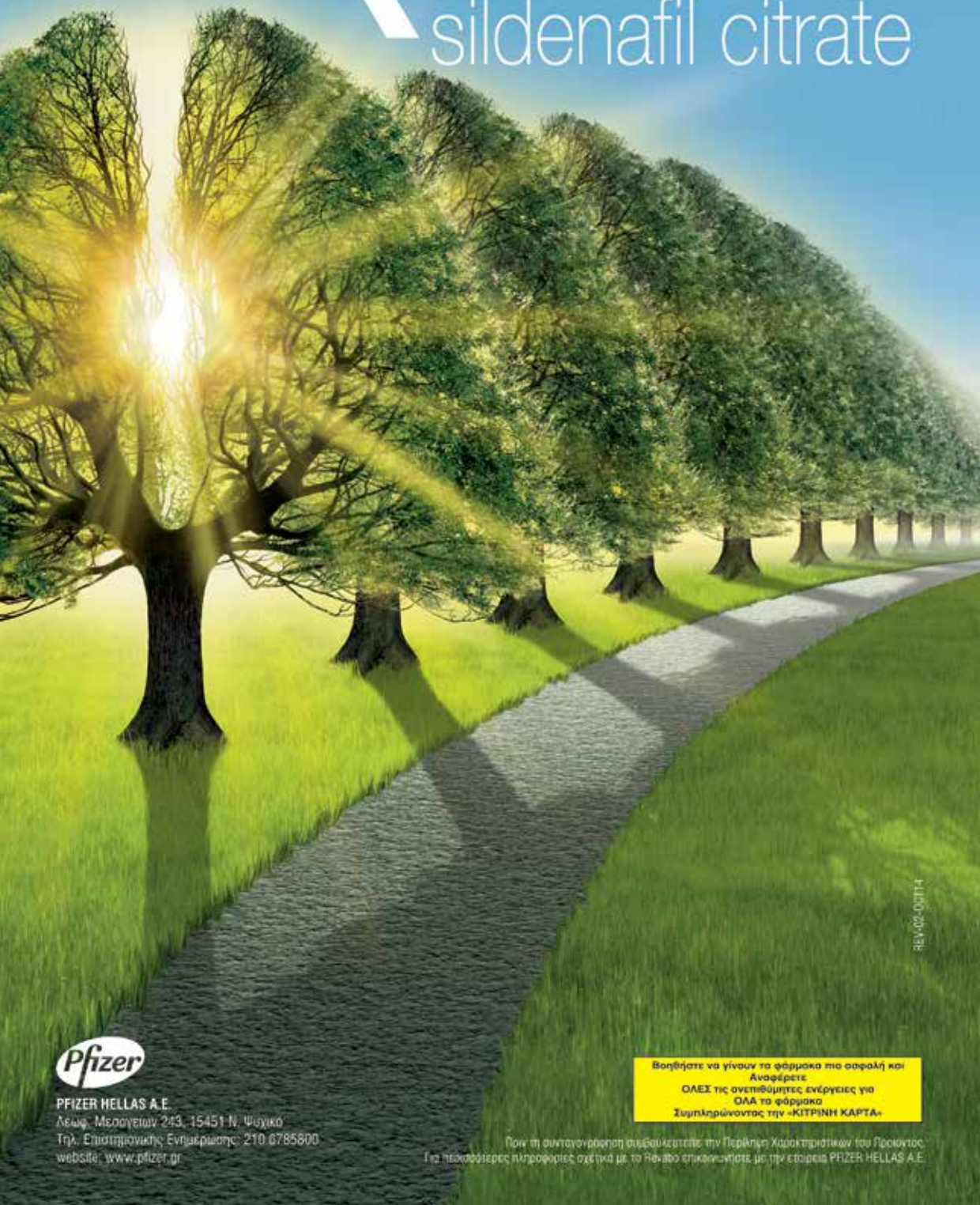

Revatio®

sildenafil citrate

PFIZER HELLAS A.E.

Λεωφ. Μεσογείων 243, 15451 Ν. Ψυχικό

Τηλ. Επιστημονικής Ενθάρτυσης: 210 6785800

website: www.pfizer.gr

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και
Αναφέρετε

ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για

ΟΛΑ τα φάρμακα

Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ».

Πριν τη συνταγογράφηση συμβουλευτείτε την Περίληψη Χαρακτηριστικών του Προϊόντος.
Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Revatio επικοινωνήστε με την εταιρεία PFIZER HELLAS A.E.